

Mądrość świata fraszek. Poznajemy cechy gatunku

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- wie, co to jest fraszka,
- wie, że fraszka to utwór należący do liryki,
- zna cechy fraszek,
- wie, co to jest puenta,
- zna tematykę fraszek.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- określić temat fraszki,
- wymienić tematy fraszek,
- wskazać na przykładzie konkretnego utworu cechy fraszki.

2. Metoda i forma pracy

Metoda podająca, heureka, zajęcia praktyczne, praca z całą klasą, praca w parach.

3. Środki dydaktyczne

1. Gałązka (dość rozwidlona), na której uczniowie powieszą tematy fraszek.
2. Tematy fraszek zapisane na kartkach do powieszenia na gałązce.
3. Teksty wybranych przez nauczyciela fraszek.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel informuje o celu lekcji. Podaje pochodzenie słowa: fraszka (wł. *franca* - drobiazg, bagatela, błahostka). W wazonie stawia gałązkę. Tłumaczy, że jest to tylko jeden z gatunków literackich. Rozdaje teksty z fraszkami.

b) Faza realizacyjna

1. Uczniowie na podstawie fraszek starają się określić, z jakim rodzajem literackim mają do czynienia. Przypominają sobie wyznaczniki liryki.
2. Nauczyciel wystawia przed wazon kartkę z napisem: gatunek należy do liryki.
3. Uczniowie rozpoznają cechy gatunku. Fraszka jest:
 - krótka,
 - pisana wierszem,
 - zwykle żartobliwa,
 - zręcznie, ciekawie ułożona,
 - zazwyczaj rymowana,
 - posiada puentę.
4. Uczniowie wybierają z kartki fraszkę, która najbardziej im się podoba. Wskazują ją, podając jej tytuł i autora. W ten sposób utrwalają sobie nazwiska twórców fraszek.
5. Uczniowie starają się zastąpić słowo puenta, np.: konkluzja, morał, nauka, wniosek.
6. Uczniowie szukają w wybranej przez siebie fraszce nauki, wniosku.
7. Uczniowie próbują określić tematy fraszek: miłosne, refleksyjne, filozoficzne.
8. Nauczyciel obwiesza drzewko wskazanymi tematami, odkrywa również te, których uczniowie nie nazwali.
9. Uczniowie dopasowują tematy do fraszek, zapisanych na kartce.

c) Faza podsumowująca

Uczniowie otrzymują po kartce z zapisaną fraszką. Musi ich być tyle, ile jest uczniów w klasie. Ich zadaniem będzie połączenie się w ciąg: fraszka (trzymana przez jedną osobę) i temat, określony przez dowolnego ucznia. Poprawne wskazanie tematu, jest przepustką do odczytania swojej fraszki.

Aby uniknąć w klasie zamieszania, uczniowie pozostają w ławkach, zgłaszając się i wstając tylko wtedy, gdy stwierdzą, że ich temat pasuje do przeczytanej przez poprzedniego ucznia fraszki.

Waż zostaje w całości odczytany. Uczniowie podają autora fraszki i tytuł.

5. Bibliografia

1. *Słownik terminów literackich*, pod red. J. Sławińskiego, wyd. 3. poszerz. i popr., Ossolineum, Wrocław 1998.
2. http://www.staropolska.gimnazjum.com.pl/barok/JA_Morsztyn/lutnia_10.html
3. <http://univ.gda.pl/~literat/fraszki/index.htm>
4. http://www.staropolska.gimnazjum.com.pl/renesans/jan_kochanowski/fraszki/fraszki_11.html
5. <http://univ.gda.pl/~literat/morsztyn/index.htm>

6. http://www.staropolska.gimnazjum.com.pl/barok/barok_014_001.html

7. <http://fraszki.dowcipy.pl/>

6. Załączniki

Zadanie domowe

Dla wszystkich uczniów:

We fraszce, której tekst otrzymałem na lekcji, znajdę puentę. Sformułuję ją własnymi słowami.

Zadanie dla ambitnych:

Napiszę własną fraszkę.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak